

Primjer dobre prakse iz Dječjeg doma Maslina u Dubrovniku

An example of the good practice of the Children's Home Maslina in Dubrovnik

Stana Tolić¹, Barbara Rudan², Lukša Bezek², Čede Marić³, Sandra Krstulović², Frana Žaknić²

¹Opća bolnica Dubrovnik, Odjel za kirurgiju i traumatologiju, dr R. Mišetića 2, 20 000 Dubrovnik, Hrvatska

¹General Hospital Dubrovnik, Department for Surgery and Traumatology, dr R. Mišetića 2, 20 000 Dubrovnik, Croatia

²Sveučilište u Dubrovniku, Studij sestrinstva, Ćira Carića 4, 20 000 Dubrovnik, Hrvatska

²University of Dubrovnik, School of Nursing, Ćira Carića 4, 20 000 Dubrovnik, Croatia

³Poliklinika Marin Med, dr. Ante Starčevića 45, 20 000 Dubrovnik, Hrvatska

³Polyclinic Marin Med, dr. Ante Starčevića 45, 20 000 Dubrovnik, Croatia

Sažetak

Autori opisuju problematiku smještaja djece izvan njihovih obitelji. Roditelji i djeca trebaju usvojiti nova znanja o procesu odvajanja, te prihvaćanja novonastalih odnosa. Djetetu je potrebno pomoći u procesu smještaja i uspostavi odnosa kako bi se neželjene negativne posljedice iskazale u što manjem obimu. Cilj je skrbi Dječjeg doma Maslina izvaninstitucionalni oblik u potpunosti zamijeniti institucionalnim.

Ključne riječi: socijalna skrb • stručni tim • zlostavljanje • Dom „Maslina“

Kratki naslov: Primjer dobre prakse u Dubrovniku

Abstract

The authors describe the problem of placing children outside their families. Parents and children need to acquire new knowledge about the process of separation and the acceptance of newly formed relationships. The child needs assistance in the process of accommodation and in establishing relationships to reduce negative consequences to the smallest possible scale. The goal of orphanage Olive is to replace non-institutional forms to completely replace with institutional.

Keywords: social care • professional team • abuse • Social facility "Maslina"

Running head: An example of the good practice in Dubrovnik

Received June 17th 2016;

Accepted December 11th 2016;

Autor za korespondenciju/Corresponding author: Stana Tolić, RN, General Hospital Dubrovnik, Department for Surgery and Traumatology, dr R. Mišetića 2, 20 000 Dubrovnik, Croatia • e-mail: stankatolic708@gmail.com

Uvod/Introduction

Danas je uvriježena podjela oblika zlostavljanja na: tjelesno nasilje, zanemarivanje, emocionalno i spono nasilje. Navedene kategorije nisu samostalne već se iste u određenom obimu nadopunjavaju, a kategorizacija se izvodi prema kategoriji koja prevladava.

Tjelesno zlostavljanje jest oblik gdje su djeca namjerno ozlijeđena ili su ozlijeđena zbog nedostatka nadzora. Uobičajene ozljede tjelesnog nasilja kod djece su modrice i opekline.

Zanemarivanje je oblik nasilja na kojeg upućuju mnogi znakovi poput nezadovoljavajuće higijene, iscrpljenosti ili neuhranjenosti. Razvoj djeteta može biti značajno poremećen, a trajni nedostatak roditeljske pažnje i poticanja može uzrokovati zaostajanja u psihomotornom i govornom razvoju.

Emocionalno zlostavljanje oblik je koji je najteže verificirati. Kod djece postoje negativne osobine. Djecu roditelji u okolina ne primjećuju, ismijava ih se, a roditelji u njima vide izvor osobnih životnih teškoća. Emocionalno nasilje uklju-

čuje prijetnje, prekomjerno kažnjavanje, bezrazložno napuštanje, ostavljanje djeteta samog na duže vrijeme. Prijetnje su popraćene smetodama provođenja stroge discipline. Sve navedeno kod djeteta stvara anksioznost i agresiju koje dijete ne može samostalno prevladati.

Spolno zlostavljanje. Navedena kategorija sadržava aktivnosti kao što su gledanje sadržaja pornografskih časopisa, promatranja odraslih osoba pri masturbiranju, neprimjerenog dodirivanja te oralnog, analnog i genitalnog snošaja [1]. Kada se otkrije neki od oblika zlostavljanja djeteta u obitelji, djelatnici nadležnog centra za socijalnu skrb postupaju prema Obiteljskom zakonu [N.N. 116/2003]. Djeci se uz pristanak roditelja osigurava skrb izvan obitelji, a prema članku 68 Zakona o socijalnoj skrbi [N.N.73/1997]. Radikalne metode se upotrebljavaju kada su interesi djeteta toliko ugroženi da se ne može se postići željeni učinak uporabom metoda promjene smještaja, savjetovanja i pomaganja [2]. Po završetku provođenja skrbi u socijalnoj ustanovi, dijete može biti: posvojeno, udomljeno ili vraćeno vlastitoj obitelji.

Posvojenje je obiteljsko-pravno zbrinjavanje u svrhu zaštite djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi. Metoda stvara trajni odnos roditelja i djeteta[3].

Udomljavanje je jednostavniji i brži način zbrinjavanja djeteta u odnosu na prethodno opisanu metodu. Za razliku od posvajatelja, udomitelji ne stječu roditeljska prava. Djeca o kojoj brinu i dalje ostaju „tuđa“ te ih biološki roditelji mogu vidati na način koji je definirao nadležni Sud. Ukoliko se situacija u biološkoj obitelji poboljša, dijete može biti vraćeno roditeljima [4].

Dječji dom Maslina u gradu Dubrovniku osnovan je prije šest stoljeća, tj. 1432. godine. Od 1881. djeluje kao „Dječje nahodište“, zaklonište muške djece, potom kao „Zavod za žensku djecu“ od 1785. godine, te kao „Dječje zaklonište“ od 1894. godine. Od 1944. godine tadašnja narodna vlast preuzima dječji dom, odnosno zaklonište za mušku djecu. U ožujku 1947. godine Dom dobiva ime „Ivo Vukušić“. Počevši od 1950. godine Dom prima i žensku djecu, a od 1971. godine pri Domu djeluju dječji vrtić i jaslice zatvorenog tipa. Tijekom 1996. godine promijenjen je naziv u Dječji dom za djecu i mlađe punoljetne osobe „Maslina“. Godine 2015. mijenja ime u „Dječji dom Maslina u Dubrovniku“.

Odluka o preuzimanju skrbi za dijete utvrđuje se temeljem značajnih roditeljskih nedostataka u brizi o djetetu, primjerice ako se ne ostvaruje zadovoljavajući kontakt, ako se kod djeteta ne primjenjuju metode sigurnog življenja, ukoliko je utvrđeno postojanje nedovoljne briga o djeci s posebnim potrebama, ako se verificira postojanje zlostavljanja djeteta od strane članova obitelji, ako je djetetu narušeno zdravlje zbog nedovoljne odgovornosti od strane skrbnika djeteta. Danas, članovi stručnog tima i odgajatelji skrbe o djeci koja su izmještena od članova obitelji. Djeci se objašnjava i pomaže pri usvajanju pozitivnih radnih navika i pravila uljuđenog ponašanja.

Metode skrbi u „Dječjem Domu Maslina“

Dječji dom Maslina u Dubrovniku skrbi o djeci smještajem, uslugama savjetovanja i pomaganjem biološkim, udomiteljskim te posvojiteljskim članovima obiteljima. U uporabi su metode savjetovanja i pomaganja mladima poslije izlasku iz Doma. Djeci se pomaže u ublažavanju neželjenih emocionalnih i kongitivnih doživljaja čineći te doživljaje razumljivijim i predvidljivijim. Potrebno je smanjiti stupanj djetetovog osjećaja odgovornosti i krivnje za zlostavljanje.

Svakodnevne metode za usvajanje gore navedenih ciljeva primjenjuju se u grupnom i individualnom režimu. Danas Dječji dom Maslina u Dubrovniku osigurava smještaj za 30

korisnika, i to za djecu u starosnoj dobi od 0 do 21 godine. Postoje dva oblika skrbi: institucionalno i izvaninstitucionalno. Institucionalno djelovanje obuhvaća smještaj, a u izvaninstitucionalnoj metodi participiraju roditelji, tj. roditelji posjećuju prostorije Doma, razgovaraju sa zaposlenicima usvajajući nova znanja.

Redovito se prati i određuje stupanj kvalitete kontakta između bioloških roditelja i djece. Ukoliko odnos postaje lošiji ili ne postoji, pismenim se putem obavještava nadležni Centar za socijalnu skrb. U stručnom timu djeluju psiholozi i socijalni radnici. Djeca u Domu Maslina uključena su u stručne programe i život lokalne zajednice. Sudjeluju u forumima mladih i odgovarajućim događanjima. Te se bave aktivnostima prema osobnim interesima.

Značajni podatci o popunjenosti smještaja te o aktivnostima djelatnika Doma

U 2013. godini institucionalno je bilo smješteno 25 djece, od kojih je 2 posvojeno, a jedno udomljeno. U 2014. godini institucionalno je bilo zbrinuto 23 djece, od kojih je 3 posvojeno, a 2 udomljeno. U 2015. godini institucionalno je zbrinuto 20, a izvaninstitucionalno 7 djece. Petero djece je vraćeno biološkim roditeljima, a jedno je posvojeno. U 12. mjesecu 2015. godine u Domu se nalazi samo jedno dijete, što je pokazatelj dobre prakse koja se provodi u Dječjem domu Maslina u Dubrovniku. Godišnje se udomi 10% djece. U tijeku boravka u Domu sva su djeca životno osigurana.

Neke od humanitarnih akcija koje su provodili djelatnici iz Doma Maslina su: Dom Marina Držića; Hilton Imperial; Laus CC; Zaklada „Blaga djela“; Dubrovačko Neretvanska Županija; Grad Dubrovnik; Du-Moto; Kolarin „Dar za svako dijete“; Festival „Ana u Gradu“

Zahvala/Acknowledgement

We thank Narcis Hudorovic, MD. PhD for assistance with IMRaD technique, methodology, and for comments that greatly improved the manuscript.

Literatura/References

- [1] Killen K. Izdani: Zlostavljana djeca su odgovornost svih nas; prevela s engleskog Lidija Ambrašić i Vlasta Vizek Vidović, Zagreb: Društvo za psihološku pomoć, 2001.
- [2] Zakon o socijalnoj skrbi, Edit by. Hubertina Žalud, dipl. iur. ISBN 978-953-7812-03-4
- [3] Available at: <http://www.czss-zagreb.hr/posvojenje>. Accessed 21st January 2016.
- [4] Available at: <http://m.slobodnadalmacija.hr/tabid/296/articleType/ArticleView/articleId/200633/Default.aspx>. Accessed 21st January 2016.